Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MELHIORA VATELĒ [*MELCHIOR WATHELET*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 26. maijā [1]

Lieta C-294/15

Edyta Mikołajczyk
pret
Marie Louise Czarnecka ,
Stefan Czarnecki

(Sąd Apelacyjny w Warszawie (Varšavas apelācijas tiesa, Polija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Jurisdikcija, nolēmumu atzīšana un izpilde laulības lietās un lietās par vecāku atbildību — Regula (EK) Nr. 2201/2003 — 1. panta 1. punkta a) apakšpunkts — Materiālā piemērošanas joma — Prasība par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, ko iesniegusi trešā persona pēc viena no laulātajiem nāves — 3. panta 1. punkts — Prasītāja dzīvesvietas dalībvalsts jurisdikcija izskatīt šādu prasību

I – Ievads

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 3. punktu un 3. pantu Padomes 2003. gada 27. novembra Regulā (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu [2] (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 2201/2003").

2. It īpaši šis lūgums attiecas uz minētās regulas piemērošanu prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, ko ir cēlusi trešā persona pēc viena no laulātajiem nāves.

II – Atbilstošās tiesību normas

3. Regulas Nr. 2201/2003 preambulas 8. apsvērumā ir noteikts, ka "attiecībā uz spriedumiem par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu šī regula jāpiemēro tikai attiecībā uz laulības šķiršanu un nav jāattiecina uz tādiem jautājumiem kā laulības šķiršanas pamatojums, laulāto mantas piederība vai jebkuriem citiem saistītiem pasākumiem".

4. Regulas Nr. 2201/2003 piemērošanas joma tās 1. panta 1. un 3. punktā ir aprakstīta šādi:

"1. Šo regulu neatkarīgi no tiesas iestādes būtības piemēro civillietās, kas saistītas ar:

a) laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu;

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — OV 2003, L 338, 1. lpp. Šajos secinājumos es atsaukšos uz Regulas Nr. 2201/2003 redakciju, kas grozīta ar Padomes 2004. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 2116/2004 (OV L 367, 1. lpp.).

[..]

3. Šī regula neattiecas uz:

a) vecāku un bērnu attiecību nodibināšanu vai apstrīdēšanu;

b) lēmumiem par adopciju, adopcijas sagatavošanas pasākumiem vai adopcijas atcelšanu;

c) bērna uzvārdu un vārdiem;

d) atbrīvošanu no vecāku atbildības;

e) uzturēšanas pienākumiem;

f) trastiem un mantošanu;

g) pasākumiem, ko veic saistībā ar bērnu izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem."

5. Šīs regulas 3. pantā "Vispārējā piekritība" ir noteikts:

"1. Lietas, kas saistītas ar laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu un laulības atzīšanu par neesošu, piekrīt tās dalībvalsts tiesām:

a) kuras teritorijā atrodas:

— laulāto pastāvīgā dzīvesvieta vai

— laulāto pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta, ja viens no tiem arvien tur dzīvo, vai

— atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta, vai,

— laulāto kopīga pieteikuma gadījumā, viena vai otra laulātā pastāvīgā dzīvesvieta, vai

— prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta, ja viņš tur pastāvīgi dzīvojis vismaz gadu tieši pirms prasības iesniegšanas, vai

— prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta, ja viņš tur pastāvīgi dzīvojis vismaz sešus mēnešus tieši pirms prasības iesniegšanas un tam ir šīs dalībvalsts piederība vai, Apvienotās Karalistes vai Īrijas gadījumā, "domicils" šajā dalībvalstī;

b) kuras valsts piederība ir abiem laulātajiem vai, Apvienotās Karalistes un Īrijas gadījumā, kurā ir abu laulāto "domicils".

2. Šajā regulā "domicilam" ir Apvienotās Karalistes un Īrijas tiesību sistēmās piešķirtā nozīme."

III – Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

6. Šajā lietā aplūkotie fakti ir ne sevišķi ierasti un sniedzas vairākus desmitus gadu senā pagātnē.

7. 2012. gada 20. novembrī *Edyta Mikołajczyk* iesniedza prasību *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa, Polija) par *Stefan Czarnecki* un *Marie Louise Czarnecka* (dzimusi *Cuenin*) laulības, ko 1956. gada 4. jūlijā noslēdzis Parīzes Dzimtsarakstu 16. nodaļas vadītājs, atzīšanu par spēkā neesošu. Viņa apgalvoja, ka viņa ir *S. Czarnecki* pirmās sievas *Z. Czarnecka*, kura mirusi 1999. gada 15. jūnijā, testamentārā mantiniece.

8. Pēc *E. Mikołajczyk* uzskata, *S. Czarnecki* un *Zdzisława Czarnecka* laulība, ko 1937. gada 13. jūlijā noslēdzis Poznaņas pilsētas Dzimtsarakstu nodaļas vadītājs, nekad nav tikusi izbeigta, kas nozīmē, ka nākamā laulība, kas noslēgta starp *S. Czarnecki* un *Marie Louise Czarnecka*, ir bigāmas attiecības.

9. Šī prasība par laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir celta pret *S. Czarnecki* un *Marie Louise Czarnecka*. Tā kā *S. Czarnecki* nomira 1971. gada 3. martā, tika iecelts aizgādnis, kuram viņš ir jāpārstāv šajā tiesvedībā un kurš ir pievienojies *Marie Louise Czarnecka* prasījumiem.

10. Šī pēdējā minētā izvirzīja iebildi par *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa) jurisdikcijas neesamību un prasīja atzīt prasību par laulības atzīšanu par spēkā neesošu par nepieņemamu. Būtībā viņa prasīja noraidīt prasību kopumā kā nepamatotu.

11. Ar 2013. gada 9. septembra rīkojumu *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa) noraidīja šo iebildi par jurisdikcijas neesamību, un neviena no pusēm šo rīkojumu nav apstrīdējusi.

12. Ar 2014. gada 13. februāra spriedumu šī tiesa, konstatējot, ka *S. Czarnecki* laulība ar *Zdzisława Czarnecka* ir tikusi izbeigta ar laulības šķiršanu, kuru ir pasludinājušas Polijas tiesas 1940. gada 29. maijā, uzskatīja par nepamatotu prasību par laulības atzīšanu par spēkā neesošu.

13. Šo spriedumu *E. Mikołajczyk* pārsūdzēja *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšavas apelācijas tiesa, Polija).

14. Izskatot šo apelācijas sūdzību, šī tiesa pauda šaubas par Polijas tiesu starptautisko jurisdikciju izskatīt pamatlietu, pamatojoties uz Regulas Nr. 2201/2003 1. un 3. pantu. Tādējādi *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšavas apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai prasības par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras celtas pēc viena no laulātajiem nāves, ietilpst [Regulas Nr. 2201/2003] piemērošanas jomā?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša – vai Regulas [Nr. 2201/2003] piemērošanas jomā ietilpst arī prasības par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, ja tiesvedību ir ierosinājusi cita persona, kas nav viens no laulātajiem?

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša – vai tiesvedībā par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, ko ir ierosinājusi cita persona, kas nav viens no laulātajiem, tiesas jurisdikcija var tikt pamatota ar jurisdikcijas pamatiem, kuri ir minēti Regulas [Nr. 2201/2003] 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta piektajā un sestajā ievilkumā?”

IV – Tiesvedība Tiesā

15. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesas kancelejā tika iesniegts 2015. gada 17. jūnijā.

16. Rakstveida apsvērumus iesniedza Polijas valdība un Itālijas valdība, kā arī Eiropas Komisija. Ne pamatlietas dalībnieki, ne personas, kas iestājušās tiesvedībā Tiesā, nelūdza rīkot tiesas sēdi. Tiesa uzskatīja, ka tā ir pietiekami informēta, lai pieņemtu lēmumu, neorganizējot tiesas sēdi.

V – Analīze

A – *Par pirmo prejudiciālo jautājumu*

17. Savā pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā Tiesai par to, vai Regula Nr. 2201/2003 attiecas uz prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras celtas pēc viena no laulātajiem nāves.

18. Sākotnēji, tā kā iesniedzējtiesa savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu lielā mērā ir pārņēmusi faktus, kurus ir konstatējusi *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa), proti, to, ka *S. Czarnecki* laulība ar *Zdzisława Czarnecka* ir tikusi izbeigta ar laulības šķiršanu 1940. gadā [3], man šķiet, ka prasībai, par kuru ir radies šis prejudiciālais jautājums, nav pamatojuma.

19. Tomēr šis jautājums par būtību var tikt izskatīts tikai pēc tam, kad ir atrisināts jautājums par Polijas tiesu starptautiskās jurisdikcijas izskatīt pamatlietu esamību. Taču šis jautājums tieši ir šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets.

20. Pēc iesniedzējtiesas uzskata, tas, ka saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu tā ir piemērojama civillietās par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, pats par sevi nav noteicošais.

21. Tā atgādina, ka ar šo regulu tika atcelta Padomes 2000. gada 29. maija Regula (EK) Nr. 1347/2000 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par abu laulāto vecāku atbildību par bērniem [4]. Šīs pēdējās minētās pamats bija "Konvencija par jurisdikciju, spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās, kura ir sagatavota, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K.3 pantu" [5].

22. Lai arī pamatlietā aplūkotās tiesību normas lielā mērā ir identiskas konvencijas tiesību normām, kurā no tās piemērošanas jomas arī nav tikusi izslēgta neviena prasība par laulības atzīšanu par spēkā neesošu kategorija, iesniedzējtiesa atsaucas uz *A. Borrás* paskaidrojošā ziņojuma, kuru Padome ir apstiprinājusi 1998. gada 28. maijā un kurš ir saistīts ar minēto konvenciju [6], 27. punktu, kurā ir noteikts, ka, "lai noteiktu jurisdikcijas kritērijus laulības lietās, nav jāņem vērā gadījumi, kuros laulības spēkā esamība ir jāizvērtē prasības par laulības atzīšanu par spēkā neesošu ietvaros, ja viens no laulātajiem vai abi laulātie ir miruši, jo šis jautājums neietilpst konvencijas piemērošanas jomā. Šādas situācijas galvenokārt parādās prejudiciālajos jautājumos saistībā ar mantošanu. Tās tiek regulētas ar starptautiskiem instrumentiem, kuri ir piemērojami šajā jomā [..], vai ar valsts iekšējām tiesībām, ja tajās ir paredzēta šāda iespēja" [7].

23. Pēc Polijas valdības un Itālijas valdības uzskata, prasības par laulības atzīšanu par spēkā neesošu pēc viena no abu laulāto nāves neietilpst Regulas Nr. 2201/2003 piemērošanas jomā, pamatojoties uz to, ka šādas prasības iesniegšanas brīdī laulība, uz kuru attiecas šī prasība, vairs nepastāv viena no laulātajiem nāves dēļ.

24. Šīs valdības uzskata, ka tad, ja laulība ir izbeigta, strīds par tās atzīšanu par spēkā neesošu principā attiecas nevis uz jautājumiem par fizisko personu juridisko statusu, bet, kā šajā gadījumā, mantiskajām tiesībām mantošanas procedūrā.

3 — Kas nozīmē, ka *S. Czarnecki* otrā laulība ar *Marie Louise Czarnecka* (dzimusi *Cuenin*), kas noslēgta 1956. gadā, nerada bigāmiju.

4 — OV L 160, 19. lpp.

5 — OV 1998, C 221, 1. lpp.

6 — OV 1998, C 221, 27. lpp.; turpmāk tekstā – "*A. Borrás* paskaidrojošais ziņojums".

7 — Jautājumi par jurisdikciju saistībā ar mirušo atstātā mantojuma mantošanu pašlaik tiek reglamentēti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Regulu (ES) Nr. 650/2012 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi (OV 2012, L 201, 107. lpp.).

25. Lai pamatotu savu nostāju, Polijas valdība un Itālijas valdība arī balstās uz *A. Borrás* paskaidrojošā ziņojuma 27. punktu.

26. Tāpat kā to dara Komisija, es gluži pretēji uzskatu, ka Regula Nr. 2201/2003 attiecas uz ikvienu prasību par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, pat ja viens no laulātajiem ir miris, neatkarīgi no iespējamības, ka šī prasība – kā pamatlietā – būtu saistīta ar strīdu par mantojumu.

27. Pretēji tam, ko uzsver Itālijas valdība, tas, ka pamatlietā aplūkotā prasība par laulības atzīšanu par spēkā neesošu attiecas uz laulību, kas jau ir izbeigta ar viena no laulātajiem nāvi, nenozīmē, ka šī prasība neietilpst Regulas Nr. 2201/2003 piemērošanas jomā. Proti, ja ar nāvi laulība tiek izbeigta *ex nunc*, prasības par laulības atzīšanu par neesošu mērķis ir tās atzīšana par spēkā neesošu *ex tunc*. Tādējādi var pastāvēt interese panākt laulības atzīšanu par spēkā neesošu pat pēc tās izbeigšanas ar viena no laulātajiem nāvi.

28. Turklāt, kā uzsver Komisija, Regulas Nr. 2201/2003 1. panta 1. punkta a) apakšpunkta formulējums nerada nekādas šaubas par šīs regulas piemērojamību tādai prasībai par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kāda tiek aplūkota pamatlietā. Šajā tiesību normā nepārprotami, bez iebildes un papildu nosacījuma ir paredzēts, ka "šo regulu piemēro [..] attiecībā uz laulības atzīšanu par neesošu [..]". Turklāt prasības par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, ja viens no laulātajiem ir miris, nav norādītas starp lietām, kuras šī panta 3. punktā skaidri ir izslēgtas no Regulas Nr. 2201/2003 piemērošanas jomas.

29. Attiecībā uz argumentiem, kuri ir saistīti ar profesores *A. Borrás* paskaidrojošā ziņojuma 27. punktu, norādu, ka konvencija, kurai ir pievienots šis ziņojums, vispār nav stājusies spēkā un, kā arī uzsver Komisija, profesore *A. Borrás* nepiedāvā nevienu paskaidrojumu, lai pamatotu šo izslēgšanu.

30. Turklāt, kā norāda Komisija, Regulas Nr. 2201/2003 mērķis ir piedāvāt Eiropas Savienības pilsoņiem augstu paredzamības pakāpi un juridisku skaidrību attiecībā uz jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi laulības lietās, kurām ir starptautisks raksturs. Tādējādi prasību par laulības atzīšanu par spēkā neesošu izslēgšana no tās piemērošanas jomas viena no laulātajiem nāves gadījumā būtu pretrunā šīs regulas garam un mērķiem.

31. Visbeidzot, minētās regulas preambulas 8. apsvērumā ir paredzēts, ka "attiecībā uz spriedumiem par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu šī regula jāpiemēro tikai attiecībā uz laulības šķiršanu un nav jāattiecina uz tādiem jautājumiem kā laulības šķiršanas pamatojums, laulāto mantas piederība vai jebkuriem citiem saistītiem pasākumiem".

32. Pretēji tam, ko apgalvo Polijas un Itālijas valdības, šis apsvērums nenozīmē, ka Regula Nr. 2201/2003 neattiecas uz prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, ja viens vai abi laulātie ir miruši. Gluži pretēji, tajā ir noteikts, ka saistībā ar šī veida prasībām šī regula ir piemērojama tikai attiecībā uz laulības šķiršanu un tā nav piemērojama attiecībā uz laulāto mantas piederību, piemēram, mantošanu, kas turklāt skaidri ir izslēgta no minētās regulas piemērošanas jomas tās 1. panta 3. punkta f) apakšpunktā.

33. Tādējādi, lai gan ar Regulu Nr. 2201/2003 var tikt pamatota tiesas jurisdikcija, lai šajā gadījumā lemtu par *S. Czarnecki* un *Marie-Louise Czarnecka* noslēgtās laulības spēkā esamību, tā nav piemērojama attiecībā uz jautājumiem, kuri ir saistīti ar *S. Czarnecki* un viņa pirmās sievas *Zdzisława Czarnecka*, par kuru *E. Mikołajczyk* ir norādījusi, ka ir viņas testamentārā mantiniece, mantojumu.

34. Šo iemeslu dēļ es ierosinu Tiesai uz pirmo jautājumu atbildēt, ka prasības par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras celtas pēc viena no laulātajiem nāves, ietilpst Regulas Nr. 2201/2003 piemērošanas jomā.

B – *Par otro prejudiciālo jautājumu*

35. Savā otrajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā Tiesai par to, vai Regulas Nr. 2201/2003 piemērošanas joma attiecas arī uz prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras ir cēlusi cita persona, kas nav viena no laulātajiem.

36. Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka *A. Borrás* paskaidrojošajā ziņojumā nekas nav teikts par tādu prasību par laulības atzīšanu par spēkā neesošu iespējamu izslēgšanu, kuras ir cēlusi cita persona, kas nav viens no laulātajiem. Viņa arī norāda uz doktrīnas pretrunīgumu, jo daži autori uzskata, ka Regulas Nr. 2201/2003 3. pantā netieši ir izslēgta jebkāda tās piemērošana prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras cēlusi trešā persona, savukārt, pēc citu autoru domām, iespēja piemērot šo regulu būtu jāatļauj attiecībā uz tādām prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras ir cēlusi prokuratūra vai trešā persona, kurai ir interese celt prasību, tomēr šādā procesuālajā situācijā varētu tikt piemēroti vienīgi minētās regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmais līdz ceturtais ievilkums un 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

37. Gan Polijas, gan Itālijas valdība uzskata, ka Regula Nr. 2201/2003 nav piemērojama prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras ir cēlusi cita persona, kas nav viens no laulātajiem. Lai pamatotu šo apgalvojumu, Polijas valdība uzsver, ka vairākos jurisdikcijas pamatos, kuri ir uzskaitīti šīs regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ir atsauce uz laulāto pastāvīgo dzīvesvietu, kas ir kopīga vai atsevišķa, lai pierādītu, ka vienīgi laulātie ir paredzēti kā puses tiesvedībā par laulības atzīšanu par spēkā neesošu.

38. Tāpat kā to dara Komisija – es iesaku atbilstošu Regulas Nr. 2201/2003 1. un 3. panta formulējuma interpretāciju, kurā piemērošanai prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu netiek izvirzīts nosacījums par prasītāja identitāti.

39. Turklāt, lai arī ir taisnība, ka laulības lietām ir personisks raksturs, pastāv gadījumi – tāpat kā pamatlietā –, kad trešajai personai var būt interese vērsties tiesā, un nav iemesla liegt tai to īstenot, jo šī interese ir jāizvērtē, pamatojoties nevis uz Regulu Nr. 2201/2003, bet gan uz piemērojamajiem valsts tiesību aktiem.

40. Tas, ka atsevišķos jurisdikcijas pamatos, kuri ir uzskaitīti Regulas Nr. 2201/2003 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ir atsauce uz laulāto pastāvīgo dzīvesvietu, neietekmē atbildi, kas sniedzama uz otro jautājumu, jo tas, ka laulāto pastāvīgās dzīvesvietas tiesai ir piešķirta starptautiskā jurisdikcija laulības atzīšanas par spēkā neesošu jomā, neizslēdz, ka kāda trešā persona varētu vērsties šīs vietas tiesā atbilstoši minētās regulas normām.

41. Šo iemeslu dēļ es ierosinu Tiesai uz otro jautājumu atbildēt, ka Regulas Nr. 2201/2003 piemērošanas joma attiecas uz prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras ir cēlusi cita persona, kas nav viens no laulātajiem.

C – *Par trešo prejudiciālo jautājumu*

42. Savā trešajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā Tiesai par to, vai tādas dalībvalsts tiesas jurisdikcija, kurā ir iesniegta prasība par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, ko ir cēlusi cita persona, kura nav viens no laulātajiem, var tikt pamatota ar jurisdikcijas pamatiem, kuri ir minēti Regulas Nr. 2201/2003 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta piektajā un sestajā ievilkumā.

43. Pēc iesniedzējtiesas uzskata, šo tiesību normu piemērošanas sekas varētu būt Polijas tiesu jurisdikcijas noteikšana bez nekādas saiknes ar laulāto dzīvesvietu, lai izvērtētu Francijā noslēgtās laulības spēkā esamību, pamatojoties vienīgi uz to, ka cita prasītāja, kurš nav viens no abiem laulātajiem, proti, šajā gadījumā *E. Mikołajczyk*, dzīvesvieta ir Polijā.

44. Itālijas valdība uzskata, ka Regulas Nr. 2201/2003 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta piektajā un sestajā ievilkumā paredzētie kritēriji, ciktāl tajos kā tiesas jurisdikcijas kritērijs ir izraudzīta prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta, ir jāuzskata par tādiem, kuri attiecas vienīgi uz prasītāju laulāto.

45. Šajā ziņā tā balstās uz *A. Borrás* paskaidrojošā ziņojuma 32. punktu, kurā noteikts, ka citu jurisdikcijas pamatu, kas nav laulāto pastāvīgā dzīvesvieta, izvēle tikusi pamatota ar dažu dalībvalstu rūpēm par to, lai laulātajiem, kuri laulības krīzes dēļ ir atgriezušies valstīs, kurās viņi bija dzīvojuši pirms laulībām, nepadarītu īpaši grūtu iespēju vērsties tiesā.

46. Tāpat kā to dara Itālijas valdība, Komisija uzskata, ka Regulas Nr. 2201/2003 mērķim ir pretrunā tāda attiecīgo tiesību normu gramatiskā interpretācija, kas ļautu Polijas tiesām noteikt savu starptautisko jurisdikciju, lai lemtu par prasību attiecībā uz laulības, kas noslēgta Francijā, atzīšanu par spēkā neesošu, kuru ir cēlusi trešā persona. Pēc tās uzskata, nav iedomājams, ka Savienības likumdevējs būtu vēlējies, ka ar terminu "prasītājs" varētu tikt apzīmētas trešās personas saistībā ar prasību par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, ja tām ir tiesības vērsties tiesā saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Komisija uzskata, ka jurisdikcijas noteikumi, kuri ir noteikti minētajā regulā, ir izstrādāti, lai aizsargātu laulāto intereses, nevis to trešo personu intereses, kuras var uzsākt šādu tiesvedību. Ja šādām trešajām personām būtu tiesības celt šādu prasību, viņām būtu saistoši jurisdikcijas noteikumi, kuri ir definēti par labu laulātajiem.

47. Es piekrītu Itālijas valdības, kā arī Komisijas apgalvojumam un argumentiem.

48. Turklāt vispirms ir jāatgādina, ka Tiesa 2009. gada 16. jūlija sprieduma *Hadadi* (C-168/08, EU:C:2009:474) 48. punktā jau ir nospriedusi, ka "Regulas Nr. 2201/2003 3. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā ir paredzēti vairāki jurisdikcijas pamati, kuru vidū nepastāv hierarhija. Visi minētā 3. panta 1. punktā paredzētie objektīvie kritēriji ir alternatīvi".

49. Tādējādi minētā sprieduma 49. punktā Tiesa ir uzskatījusi, ka "ar Regulu Nr. 2201/2003 izveidotās jurisdikcijas noteikšanas kārtības laulības šķiršanas lietās mērķis nav izslēgt vairākas jurisdikcijas. Tieši pretēji, ir skaidri paredzēta vairāku jurisdikciju līdzās pastāvēšana bez hierarhijas to vidū".

50. No šīm sprieduma daļām izriet, ka trešā persona, kura uzsāk tiesvedību par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, var brīvi izvēlēties tiesu, kurā tā vēlas celt prasību, starp tām, kas ir uzskaitītas minētās regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā.

51. Taču, kaut arī šīs tiesību normas trešajā, piektajā un sestajā ievilkumā vispārīgi ir veikta atsauce uz atbildētāja vai prasītāja pastāvīgo dzīvesvietu, 2009. gada 16. jūlija sprieduma *Hadadi* (C-168/08, EU:C:2009:474) 50. punktā Tiesa ir nospriedusi, ka, "kaut arī *minētās regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā uzskaitītie kritēriji dažādā ziņā ir balstīti uz laulāto parasto dzīvesvietu*, šī paša punkta b) apakšpunktā minētais kritērijs ir saistīts ar to, "kuras "valsts piederība" ir abiem laulātajiem vai, Apvienotās Karalistes un Īrijas gadījumā, kurā ir abu laulāto "domicils"" [8].

52. No izceltās daļas skaidri izriet, ka, pēc Tiesas uzskata, visi Regulas Nr. 2201/2003 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā uzskaitītie jurisdikcijas pamati ir balstīti uz viena vai abu laulāto pastāvīgo dzīvesvietu.

53. Manuprāt, tieši šī iemesla dēļ minētā 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta piektais ievilkums, lai noteiktu tiesas jurisdikciju, neaprobežojas ar prasītāja pastāvīgo dzīvesvietu, bet tajā ir pievienots, ka prasītājam vajadzētu būt pastāvīgi dzīvojušam šajā vietā vismaz vienu gadu tieši pirms prasības iesniegšanas. Tas pats attiecas uz šīs tiesību normas sesto ievilkumu, kurā noteikts, ka prasītājam tur pastāvīgi vajadzētu būt dzīvojušam vismaz sešus mēnešus tieši pirms prasības iesniegšanas un viņam vajadzētu būt šīs dalībvalsts piederībai.

8 — Mans izcēlums.

54. Kādēļ Savienības likumdevējs būtu pievienojis šīs "prasītāja" kvalifikācijas, ja runa nebūtu par vienu no laulātajiem?

55. Šo iemeslu dēļ es ierosinu Tiesai uz trešo jautājumu atbildēt, ka Regulas Nr. 2201/2003 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta piektais un sestais ievilkums nav piemērojami prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras iesniegusi cita persona, kas nav viens no laulātajiem.

VI – Secinājumi

56. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšavas apelācijas tiesa, Polija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) prasības par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras celtas pēc viena no laulātajiem nāves, ietilpst Padomes 2003. gada 27. novembra Regulas (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu, kas ir grozīta ar Padomes 2004. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 2116/2004, piemērošanas jomā;

2) Regulas Nr. 2201/2003, kas ir grozīta ar Regulu Nr. 2116/2004, piemērošanas joma attiecas uz prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras ir cēlusi cita persona, kas nav viens no laulātajiem;

3) Regulas Nr. 2201/2003, kas ir grozīta ar Regulu Nr. 2116/2004, 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta piektais un sestais ievilkums neattiecas uz prasībām par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, kuras iesniegusi cita persona, kas nav viens no laulātajiem.